

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetésekénél:

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8 —
fél oldal 16 — nyolczad oldal ... 4

A díjak előre be kellendők a Szent-István-Társulathoz.

Halál és föltámadás.

(-tzky.) Földi létünk rögös ösvényein küzdelmek és szenvedések nehéz keresztjei alatt roskadozva vánszorgunk el ama sötét dombig: a halál halmáig, ahol mindnyájunkat készen vár a legutolsó kereszt, a végküzdelem, a megáldoztatás halál-fája, tetején ezzel a fölibe való írással: **elvégez-tetett.**

És, ha utunk nem mindenütt rögös, ha keresztünk nem mindenkor súlyos; ha veritekeinket itt-ott jótékony kezek törlik le homlokunkról: mindez a halálnak ama halmáig hat esupán, amelyet végre is önmagunknak kell megvívunk az utolsó ellenséggel, a — halállal. Ott már nem segíthet rajtunk senki, nem erősíthet meg semmi, ha mi magunk erőtlenek, segítségre képtelenek vagyunk.

Ott már önmagunkból kell eredni annak az erőnek, amely meggyőzi a halál féjelmét, elszenvedi gyötrelmeit, amely, ha testi erőink már pereről-percre hanyatlanak, ha már nincs egyéb hátra a végső sóhajtnál, ennek a végső sóhajtnak nyugalomával, bizalmával vesz diadalmat a *testet* legyőző halálon: «Atyám, a te kezeidbe ajánlom *lelkemet!*»

Valóban, az élet előkészület — a halálra!...

De mi az az erő, amely megerősíti és enyhíti a halál kínjait s diadalmat tud venni a győzelmes halálon?... S mi a biztosíték, hogy az a diadal nem hiú ábrándkép, nem a vereségre kényszerített élet költői önámítása?

Az az erő nem más, mint a Jézus példája által és szíve szerint eltöltött élet nyugodt bizalma Istenben; amely csak úgy lehet miénk az utolsó órán, ha életünk súlyos keresztjeit Isten akaratára támasztva hordoztuk meg életünkben; ha eledelelünk az volt, hogy a mennyei Atya akaratát eselekedjük. Az igazi keresztény katolikus így érti Jézus életét, így érti halálát; és önmagára nézve sincs más értelme sem a maga életének, sem a maga halálának. «Bizzatok, én meggyőztem a vilá-

got!» mondja Jézus. Ugyvan! Aki már meggyőzte életében a világot, az diadalmat vesz a világnak utolsó bajnokán: a halálon. Ez a dicső föltámadás hite!

Akinek élete Istenben való élet volt, annak a halála Isten szerint való halál: győzelem, diadalom, az utolsó ellenség fölött.

És a biztosíték? Itt van; itt van az is, a husvét ténylegében. A végső sóhajtra: «Atyám, a te kezeidbe ajánlom lelkemet», husvét reggelének diadalfényében adja meg az Atya a megnyugtató, a biztos feleletet. Életedben nekem éltél, halálodban nekem haltál: most már semmi sem választ el tőlem. «Aki én bennem hisz, ha meghal is él!»

Hogy miként? Az az Isten dolga!... «Isten nem a holtaknak, hanem az élőknek Istene.» «Az én Atyám házában sok hajlék van...» Igen, a hitnek csak a hit lehet a biztosíték, záloga. S aki nem ismerte, nem élte a hitet, az ne keresse annak erejét a halálban, ne biztosítékait a halál után, mert meg nem találja sem itt, sem ott. De ha úgy élünk, hogy életünk minden örömeiben, minden fájdalomában, — ha úgy halunk, hogy halálunkban is Isten fiainak bizonyulunk: akkor sorsunk a halál után is Isten fiainak sorsa, az Istennel való boldog egység örökkévalósága s ennek földi ragyogványa az a maradandó, nyájas emlék, mely megelfeledett sirunkon túl is ott virraszt a jók, az igazak szívében.

Üljük meg hát, de ily gondolatokkal üljük meg a Nagypénteket, akkor minden ünnepelésünk egy-egy újabb erősség lesz az élet hareára s majdan a halálra.

Üljük meg a husvétet is, a halál utáni sors nagy biztosítékát, akkor onnan árad fény töviskoszorús fejünkre, kesergő szívünkre, végső küzdelmünkre, s minden ünnepelésünk a megdicsőülésnek, az örökeletnek reménységét érleli számunkra.

E kettős ünnepnek erősítő és felemelő igazságait hirdesse e pár sor, melyet ez alkalommal a magyar kath. tanítói karhoz, családjaikhoz és tanítványaikhoz intézünk: boldog Allchuját.

Nyílt levél a Kath. Tanügyi Tanácshoz.*

Mélyentisztelt Tanügyi Tanács! Tanítóképzői önállóságunk, haladásunk legfőbb feltételének tartom azt, hogy a «Magyarországi Kath. Tanítóképzői Tanárok Országos Egyesülete» megalakuljon. Ezt vallottam 1897. nov. 25-én, amidőn a «Magyar Állam» hasábjain sürgettem a kath. tanítóképzők tanárai kongresszusát.

Belátták ennek korszerűségét az összes tanítóképzők. Követeli ezt, kényszerűséggel hajt erre minden jöket a kor kiáltó szükséglete, de főképen a katolicizmus vezérelve. Azért szólaltam föl újból a «Népnevelő» 1905. 11-iki számában. Visszhangul az «Alkotmány» 69-ik számában (E.) volt szíves válasza és kijelenteni, hogy «a képzőtanárok ismerjek elkergettnék az időt arra, hogy 1898-ban Ezerben megkezdett előmunkálat fonalát egy magyar katolikus képzőintézeti tanáregyesület megalakítására ismét fölvegyék és miként a «Népnevelő» hangsúlyozta, most már valósággá tegyék, mert kath. tanítóképzőink tanártestületében mi oly erőt és tehetséget ismerünk, amit az állami képzők nagyképszerűsítő kicsinylései többé el nem homályosíthatnak».

Ezen egyesületet mindnyájan akartuk megalakítani akkor és ma is akarjuk. Nem szabad beérnünk ezen akarattal, ezen égo vágygal. Testbe kell öltöztetni még a nyáron e közös óhajt.

Az időre, a helyre, a tárgysorozatra és a megalakítás módjára vonatkozó javaslatomnak akarok a levélben kifejezést adni, kérve a kath. Tanügyi Tanácsot, hogy méltóztassék javaslatomat megfontolás tárgyává tenni és mint legilletékesebb testület, álljon az ügy élére s *hívja össze a kongresszust meg ez ér folyamán.*

A kongresszus idejéről *július 4., 5., 6-ikát vagy 4–10-éig* első napokat tartanám a legeelszerűbéknek. Egyrésztől azért, mert ezen időig az intézetek hivatalos ügyeiket befejezhetik és akadálytalanul indulhatnak a kongresszusra; másrésztől azért, hogy a szünidőre való szétoszlás előtt jöhessünk össze és legyen ideje a szereplőknek is elkészülni. Az egri kongresszus is július első napjaiban folyt le.

A kongresszus helyéről *Nagyváradot tartanám a legmegfelelőbbnek* sok érthető okból; tekintettel kell lennünk arra is, hogy ha nem is fontos, de megközelítőleg a kongresszus helye legyen földrajzi központ. Abová az ország legtávolabbi tanítóképzői tanárok is eljuthassanak nagyobb költségek és fáradságnak nélkül. Nagyváradra egyenlő idő alatt érkezhetnek az ország szélső részeiben levő tanári testületek, mint a esiksomlyóiak, eperjesiek, ungváriak, pözsonyiak, soproniak, veszprémiak, szombathelyiek, szepesiak. Nagyváradra részint a közelség, részint a könnyű közlekedés folytán nehezség nélkül gyűlhetnek össze a debreceniek, szatmárnémetiek, temesváriak, szegediek.

* E sorokat szerző küldte be lapunkhoz. Tekintve az ügy fontosságát, annak készséggel adtunk helyet. Szerk.

kaocsaiak, budapestiek, esztergomiak, egriek, szebeniak és a többiek. Tekintetbe véve, hogy Nagyvárad két kath. püspökség székhelye; tekintetbe véve, hogy Budapest után a legelőkelőbb tanügyi városok egyike és azt főképen, hogy Nagyváradon négy testvérintézet, három tanító- és tanítónőképző és egy övönőképző van. Nagyváradot a kongresszus helyéül minden nézeteltérés nélkül elfogadhatjuk a jelen alkalomra.

A Magyarországi Kath. Tanítóképzői Tanárok Egyesületének megalakulása után letárgyalandók lennének mindazon tétélek, melyek az egri kongresszusra előadásra ki voltak tűzve és korunk legszükségesebb kérdéseivel kibővítendők volnának. A tárgysorozatot a *Kath. Tanügyi Tanács volna hívatva megállapítani és az előadókat kijelölni a maga idejében.*

Szíveskedjék, mélyentisztelt Katolikus Tanügyi Tanács, ezen vázlatban előadott javaslatomat megfontolni, az intézkedéseket *megtenni és a kongresszust összehívni*; mert szép dolog az iskolát, szellemét és jogait nemes büszkeséggel katolikusnak hirdetni, magunkénak mondani még akkor is, mikor csak az emléke a miénk; de sokkal szebb dolog azt megvédelmezni úgy, hogy ne csak az emléke, hanem ő maga is a miénk legyen; szép dolog esendben azoknak szentelni munkaerőnk, de sokkal szebb dolog kath. jellegükért és fennmaradásukért szellemi és anyagi áldozatokat hozni válságos időkben.

Mélyentisztelt Kath. Tanügyi Tanács! Iskoláink, tanítóképzőink a muzsák templomai, a humanizmus legszebb leányai, kik az evangélium: «Tanítatók meg minden nemzeteket» igéiből születtek. Arcukról leragognak Isten kézvonásainak bájai, keblükön nőnek föl a katolicizmus új apostolai. Mint templomokra rakjuk föl rajuk az állami szellem villámhárítót s mint az evangélium elsőszülött leányait védelmezzük lovagokként a *tollharc* napjain.

A gondolkozás, az élet, a tapasztalat tanítás-ügyünk minden közharcosának adott eszméket. Minden elmében születnek gondolatok, újak, nemesek, jók. Az igaz, jog, köteletség, szép és erkölcs fogalma és érzelme nem a bálványtemplomban őriztetik és tartatik főm cselekedetekben, hanem abban a szentélyben, ahol a világ Megváltója és szelleme él. Nem szabad megengednünk, hogy e szellem az iskolák falai között elhaljon.

Ezért kell, hogy egyesüljünk, ezért kell megalakítanunk a Magyarországi Kath. Tanítóképzői Tanárok Egyesületét még a nyáron.

Csiksomlyó.

Karácsony József.

Megjegyzések egy bíralatra.

A Néptanító Lapja utolsó számában Székely K. *Maletaski* Keresztély szerb nemzetiségű tanító úrnak a magyar beszéd tanításáról a szerb nemzetiségű népiskolákban szóló munkáját ismerteti

és bírálja. Ezen bírálata folyamán háromszor hivatkozik «*Gündör és társai Útmutójára*» Teszi ezt pedig oly módon, hogy eljárása az *Útmutó* szerzőit mélyen bánthatja. Ezen körülmény kényszerít arra, hogy Sz. K. úrnak feleljek. Az *Útmutó* szerzői, akik immár 20–25 éve a pozsonyi róm. kath. népiskolákban működnek, mely sajnálattal tapasztalták ezelőtt 10–15 évvel, hogy a magyar nyelv tanítása a pozsonyi népiskolákban nem jó uton halad, s így az eredmény is kevésbé kedvező. Ezért hazafias buzgalommal minden erejükkel arra törekedtek, hogy a magyar beszéd tanítását a pozsonyi kath. népiskolákban eredményesebbé tegyék. Ezen törekvésüket siker koronázta, amennyiben már 12 évvel ezelőtt a magyar tanítási nyelv kötelezőleg kimondatott. A szerzők most a magyar beszéd tanításának módjáról gondoskodtak és azt a közvetlen módszerben megtalálni vélték. A módszert a 60 tagból álló kath. tanítótestület körében ismertették. Gyakorlati tanításokat tartottak. Kidolgozták az anyagot és azt írásban sokszorosítva a testület tagjainak tanulmányozás végett rendelkezésre bocsátották. Így haladtunk mintegy három évig és miután legnagyobb örömünkre a siker évről-évre jobbnak mutatkozott és mert 1897-ben a magyar beszéd tanításának eredményesebbé tételét általánosan hangoztatták, elhatároztuk, hogy a gyakorlatban teljesen bevált, amit az is igazol, hogy tanulóink 86,5%-a beszél magyarul, holott azoknak csak 23%-a magyar anyanyelvű. Munkánkat nyilvánosságra bocsátottuk. Ime az *Útmutó* rövid története. Bennünket sem egyéni hiúság, sem semmi más érdek nem vezetett, mint az, hogy nemzeti ügyünknek és drága magyar nyelvünknek itt a nyugati határszélen, használjunk.

És ime Sz. K. úr most az *Útmutó* megjelenésének 7. évében, úgy ír, hogy ez a hibák kútforrása. Nemsokára 25 éve lesz, hogy a tanítói pályán működöm és mondhatom, mindig fájt azon kíméletlen bánásmód, amellyel mi magyar tanítók egymás iránt viseltetünk. Ok nélkül bántani; figyelembe nem venni mások jogos érzékenységét; támadni ott, ahol csak lehet, ha ártunk is vele, bánjuk is mi — csak neki — ez mindennapos dolog.

Ime az említett *Maletaski* Keresztély szerbvidéki kartársunk könyvet ír és használni akar vele, már úgy ahogy, ez nem tartozik reám, a magyar beszéd ügyének és Sz. K. ezt bírálja, de úgy, hogy egyszerre kettőt üt agyon. Hja, a mi haladó korunkban egy már kevés volna és nekimegy a mi *Útmutónknak* is. Én tisztelem a nagy erőt és meg is hajlom előtte, de csak akkor, ha alkot és nem romból.

Most pedig lássuk, mit is mond Sz. K. úr?

Az *Útmutó* nem ad utasítást arra nézve, mi képen szoktatandók a gyermekek azon hangok kiejtésére, amelyek az ő nyelvükben nincsenek meg. Itt a bíráló úgy látszik oly iskolára gondolt, ahol magyarul írni és olvasni nem tanulnak, mi ezt még föltételezni sem mertük. Mert, ha oly

iskolára gondolt, amelyben magyar írás és olvasás van, akkor rájött volna, hogy a hangok helyes kiejtése, a fül, nyelv és kiejtési gyakorlatok inkább az olvasási előgyakorlatok körébe tartoznak, mintsem az *Útmutóba*. Különben a hangok helyes kiejtésére valami nagy fejtegetésre nincs is szükség, mert ez másból, mint a hangok tiszta kiejtéséből, először egymagában, később megfelelő szóban és ezek után hangoztatásából nem is állhat. Továbbá maga Sz. K. kifogásolja az aprólekos dolgokat, amit az okleveles tanítónak tudnia kell. Hát ezt az okleveles tanító nem tudná, hisz erre az anyanyelvénél is szükség van. Különben az *Útmutó* utal arra is.

Maletaski az *Útmutót* «hibáiban» követi. De milyen hibáiban? Azt csak úgy odavetve nem fogadhatjuk el. Vagy az is csak azért íródott, hogy kettőn üssünk egyszerre? Valóban kényelmes eljárás, szabadalmat rá! X könyv rossz, (mert, nem mondjuk meg), Y munkájában követi, hát hogy a manóban ne volna Y könyve is rossz. No már boesánatot kérek, de a bírálás ezt a módját ne honosítsuk meg, mert ez lehet ugyan kényelmes, de komolynak épen nem mondható.

Sz. K. szemére veti *Maletaskinak* a magyartalanságot, a *fölállni, leülni, könyvet bétenni* és több efféle németességet, de nagyon is hamar mentegeti is és ezen hibáért is az *Útmutót* teszi felelőssé. A direkt módszer egyik fontos követelménye az, hogy a gyermek a tanítót beszédében értesse. Ebből következik, hogy a tanítónak kezdetben a legegyszerűbb nyelvezettel kell beszélnie. A *szóelemeket*, ahol csak lehet, kerülnie kell, hogy ezzel is a megértést könnyítse és a szóviszonyítást egyszerűbbé tegye. Ime egy példa: *Fölállni!* Mily könnyű ezt érzékeltetni, mert csak ebből áll: *föl* és *állni*, ezt okvetlenül megértik. De ezt: *Álljatok föl!* mert itt az ige módja, a személy és az idő is jelezve van, vagy épen nem, vagy csak nehezen értik meg, természetesen az első fokon. Már most vegyük tekintetbe azt a nehézséget, amellyel a gyermek az új nyelv megtanulásakor küzd és meg kell boesátanunk itt az első fokon azon bűnünket, amellyel a magyarosság ellen vétünk. De Isten ments, hogy mi ezt állandósítani akarnók, csak a kezdet kezdetén akarunk a gyermek munkáján segíteni. Igaz, az elv az, hogy ne tanítsunk olyant, amit később leszoktatnunk kell. De jó Istenem, hisz ez csak fokozat akar lenni, azt csak a könnyebb megértés kedvéért tesszük, akárcsak az írásnál, hogy vonalakba írunk, vagy az olvasásnál, hogy szótagolva olvastatunk, erről is később a gyermeket leszoktatnunk kell. Lám, kedves uram, ön mint jó pedagógus tudhatta ezt és nem hihetem, hogy nem gondolkozott volna e fölött és mégis pálcát tör felettünk. A magyar nyelv szűztisztaságának, nyelvi sajátágának terjesztése a mi leghőbb óhajunk is, de a tanítás első fokán csak azért vétettünk ellene, hogy a magyar beszédet tudatosná téve, a teljes megértés alapjára fektetve, később annál biztosabban és szilárdabban tarthassa magát a beszéd teljes épü-

lete és annál jobban disztse a nemzeti jelleg. És még egyet.

A *Maletowski* által fölhasznált versek «a magyar gyermek-irodalom korszakából valók. Különben ezek *Gömlörök* rovására mennek». Szegény *Gömlörök*, mi minden van a ti rovástokon, talán jobb lett volna nem is születnetek. De talán még sínes egészen úgy, mert ha meggondoljuk, mily nehéz a költeményeket értelmezni, ha pedig ezt alaposan nem tesszük, akkor nem sok haszon lesz belőlük és számolnunk kell azzal a nehézséggel is, amelylyel a magyarul beszélni kezdő 6 éves gyermek értelmű és beszédbeli fölfogásának megfelelő költemények kiválasztása jár. És ebben nagyon szerény nézetem szerint nem a költemény irodalmi értéke, hanem a cél, amelyet vele szolgálni akarunk, az első, ami figyelembe veendő. Különben is az *Útmutatóban* több *Pósa*-költemény is van és még több olyan, amely nem «a magyar gyermek-irodalom korszakából való».

A kritika javít, tökéletesít és jobbra serkent, ha mandjart faj is, de aki a nyilvánosság elé lép, legyen elkészülve arra, hogy munkája fölött az ítéletet elviselje, legyen az kedvező, vagy nem, legyen igazságos, jogos, illetékes, jóakaratu, vagy nem. Mi is elviseljük annál is inkább, mert szerény kis munkánkkal, amely a maga nemében az elsők közül való volt, önzetlenül, a legtisztább bizalmas buzgalommal szolgálni akartuk drága magyar nyelvünk szent ügyét és talán kevesebbet artottunk vele, mint amennyit a bíráló ur cikkével bármely tekintetben használt.

Pozsony.

Mihalieska János.

A testi fenyíték történetéhez.

A modern pedagógia tulságos idealizmussal nézte az embernek összes jó és rossz tulajdonságait, mikor a testi fenyíték eltörlését keresztülvitte. Ebben a hibában osztozott a liberalizmussal, amelynek aranykorában törölték el a testi fenyítéket, úgy hogy a modern pedagógia tulajdonképen csak ennek az elveit követte.

De valamint a tulságosan humanus büntető eljárásban esalódott az igazságszolgáltatás, amely a fegyenceket irigylésre méltó hajlékkal és ellátással kényeztette el, amelyekben szabad állapotokban soha részük nem volt és valamint mindinkább belátják annak a szerfölötti ideális humanitásnak veszélyeit: azonképen a modern pedagógia is hozzáfog régi, liberális álláspontjának módosításához, s mindinkább elismeri, hogy lehetnek esetek, amikor a testi fenyítéket alkalmazni kell, ultima ratióként.

S nem egy kitünő pedagógus van már a külföldön, aki az ilyen testi fenyítéknek a lelkes szószólója. Tudtunkkal nálunk még senki sem mert ebben az irányban fölszólalni, amint hogy mindig sántikálva jutunk annak a birtokába, amit odakiinn okos és mellőzhetetlen reformnak találtak. E sorok íróját pedig nem egyszer támadták

meg pedagógiai lapjaink, mert a kellő korlátok melletti testi fenyítéket hasznosnak találta, s elnevezték reakcionáriusnak, klerikális, konzervatív, maradi alaknak s hazaárulónak is, mert többször volt alkalma kimutatni, hogy nemzeti céger alatt milyen pedagógiai szedelméseket követnek el úgy elemi, mint középiskoláinkban.

A testi fenyíték dolgában egy-két év előtt még azon az állásponton volt a külföldi pedagógia, hogy szükség esetében alkalmazandó, de hogy az illető fegyelmező tanfertiú jogos fölháborodása vagy haragja kellőleg lehüljön, a szülőket mindig előzetesen értesíteni kell a testi fenyíték mértékéről, s ehhez vagy a bejegyzésüket kell kikérni, vagy az alkalmazását rájuk kell bízni. De hát az okos, edes és kedves gyermekével szemben melyik szülőnek van ilyenekhez lelki ereje? Most azonban már akadnak kitünő pedagógusok, akik azokat a kautilákat fölszelegesnek tartják, s egyszerűen követelik, hogy a törvényhozások vagy miniszteri szabályrendeletek újból hozzák be a testi fenyítéket, állapítsák meg a mértékét és az eseteket, amikor alkalmazni lehet; abból a szempontból indulván ki, hogy a kor és művelődés finomodása mind ritkábbá teszi a durva pedagógus lelkeket, s a mai tanítót műveltség és tanultság dolgában hasonlítani sem lehet ötven év előtti kartársához, amiben kétségkívül erős garancia rejlik.

A gyakorlat tulleszi magát az elméleten. Nem mernék esküdni rá, sőt állítani sem bátorkodnám azt, hogy Magyarországon ezidő szerint egyetlenegy elemi vagy középiskolában sem alkalmazták a testi fenyítéket, sőt nagyon valószínű, hogy elég ilyen iskola akad, ahol nélkülözhetetlen és ennek a legtöbb esetben nem a tanító heves természeté az oka. Szóval a gyakorlatban kéz alatt folyik a testi fenyítés, azt senki nem tagadhatja. Bizonyítéka az, hogy néha e tekintetben drasztikus esetek kerülnek fölszínre és a bíróságok elé, bár azoknak legtöbbször a napisajtó fölfújja és irányzatosan kezeli. Tehát minek is titkolózni és képmutatóskodni, mikor épen az a kiirthatatlan gyakorlat szól a mellett, hogy a testi fenyíték mellőzhetetlen.

Irigylésreméltó az a szülő, aki el tud dicsekedni azzal, hogy gyermekeinek soha testi fenyítékre szüksége nincs. Egyéb, nemesebb eszközökkel tud rájuk hatni. De be kell vallani, hogy az ilyen irigylésreméltó szülő nagyon ritka, vagy épen nem látszik, vagy a gyöngesége és szülői szeretete miatt nem képes arra, hogy gyermekeit megfenyítse, amiből következik, hogy az a testi fenyíték jogosult az iskolában is. Régi időkben királyi szülők saját felséges kezeikkel naspángolták el királyi gyermekeiket, s az a korszak, amely már azokat a királyi gyermekeket is szentnek és sérthetetlennek minősítette, találta ki az úgynevezett *prügelluabe* rendszert; azaz a királyi úrfi mellett tartottak egy másik, alacsonyabb származású úrfit, akit a királyi herceg hibái miatt vertek el. Célja volt, hogy az utóbbi belássa

hibáinak esetleges következményeit, s a minap olvastuk a *Budapesti Hírlapban*, hogy még II. Lipót királyunknak volt ilyen prügelknabója egy *Sárossy* nevű magyar nemes úrúriában, aki önérzetével és a verések elől elmenekült a bécsi udvarból. Hasonlít egyébként ez a módszer a spártaiakéhoz, akik leittatták rabszolgáikat, s így mutatták meg őket fiaiknak, hogy az iszákosság szenvedélyétől távol tartásuk őket.

Nem vagyunk barátjai a régi módi testi fenytéknek s különösen nem az olyannak, amilyenek a sorok írója volt szem- és fültanúja elemi iskolás fiúkorában, pedig nem tartozik az öreg emberek közé. Akkor vitez tanuló (a városi, nem is falusi iskolában történt) az összes tanítók és fiúk jelenlétében gyerekes esinyért embertelenül elvert az iskolaszolga vízbe áztatott virgácesal. Kétségbeesett nyögésük és ordításuk még most is a fülben hangzik.

Azon is lehet vitatkozni: vajjon ez a testi fenyték a többi tanuló jelenlétében történjék-e, vagy privátissime. Az előbbinek mindenesetre meg van az a haszna, hogy elijesztőleg hat az iskolatársakra. Az iskolaszolga által alkalmazandó testi fenyték mellett azonban nehéz volna elfogadható érveket fölhozni. Egyébként ezek részletkérdések, amelyek ezúttal nem tartoznak föladatainkhoz, nem akarván mással foglalkozni, csak a testi fenyték történetére vonatkozó néhány kevésbé ismert adattal, amelyeknek súlyt ez a körülmény ad: ösödök óta az emberiség szükségesnek tartotta azt a fenytéket úgy a házi nevelésben, mint az iskolában. Tehát az emberiség közvéleménye emellett szól s azzal helyelkedett ellentétbe a rosszul értelmezett liberalizmus s a csábításai nyomán a modern pedagógia, amikor elővigyázatlanul s hamis idealizmusból eltörülte.

Dr. Winkler József.

(Vége következik.)

HIVATALOS KOZLÉSEK.

Vizsgálatok a pécsi püspöki tanítóképzőintézetben. A pécsi püspöki tanítóképzőintézet vizsgálati a következő sorrendben tartatnak meg. A IV. éves tanítójelöltek osztályvizsgálata f. évi május hó 10—18 ig, ugyanezen osztálybeli magántanulók írásbeli és szóbeli vizsgálatai május hó 17. és 18-án tartatnak. Május hó 19-én és 20-án képesítő vizsgálat a gyakorlati tanításból, június hó 2. és 3-án írásbeli, 5., 6. és 7-én szóbeli képesítő vizsgálat. Az intézeti rendes tanulók kántorképesítő írásbeli vizsgálata f. é. május hó 29-én d. u., az idegenből jelentkezőké június hó 3-án d. u., a gyakorlati és szóbeli képesítő vizsgálat minden jelentkező részére június hó 8-án délelőtt tartatik meg. Az I—II—III. osztály vizsgálati június hó 2—20-ig, ugyanezen osztálybeli magántanulók írásbeli és szóbeli vizsgálatai június hó 23. és 24-én fognak megtartatni. A tanítóképző intézettel összekötött gyakorlóiskola vizsgálata június hó 17-én lesz. A képesítő vizsgálatok díjmentesek, az oklevél kiállításáért azonban minden jelentkező 2 koronát tartozik fizetni. Magántanulók képesítő- vagy osztályvizsgadíj fejében 40 kor. 30 fillért fizetnek a jelentkezés alkalmával. A kántorképesítő vizsgálat díja, intézeti kántorjelölt részére 11 koronában, idegen jelentkezők számára

21 koronában állapítatik meg. A magánvizsgálatokra, valamint a képesítő vizsgálatra jelentkezők kérvényeiket, okmányaikkal felszerelve f. é. május hó 27-ig terjesszék be az igazgatósághoz. Elkésve érkezett jelentkezések nem vétetnek figyelembe. Pécs, 1905. évi április hó 13-án. A: igazgatóság.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Elhagyatott gyermekek. El lehet képzelni, hogy Londonban milyen nagy az elhagyatott gyermekek száma, amikor állandóan ötven-nyolcvan-ezer azoknak a felnőtteknek száma, akik hatósági támogatásra szorulnak, gyermekeiket tehát kénytelenek elhagyni; és a munkanélküliek száma az angol fővárosban 150,000-nél alább soha nem száll. Több egylet működik az elhagyatott gyermekek védelmére, akiket iskoláztat is, s lehetőleg véglegesen vesz a maga pártfogásába, mert míg szülei valami keresethez jutnak, addig azok a gyermekek végleg megromlanak és elzülnek. Egy hatalmas katolikus egylet is tevékeny ebben az irányban. Még *Manning* westminsteri bíbornok-érsek alapította, s második utódja *Bourne*, a mostani érsek is sok fáradságot szentel a virágzásának; csak az a baj, hogy az angol katolikusok jótékonyága annyira igénybe van véve, hogy egy olyan egyletre nem juthatnak angol értelemben hatalmas összegek. Így 1903-ban elhagyatott londoni katolikus gyermekek javára ötezer font sterlinget, azaz száz-húszezer koronát fordítottak; amellet közel ezer darab ajándéktárgyat adakoztak, amelyek szintén tekintélyes értéket képviselnek, mert ruhák, gyermekstafiringok, egész iskolákra való könyvek stb. Így mentik meg Londonban az elzülésnek induló katolikus gyermekeket, s nevelnek belőlük hasznos fiakat az egyháznak és társadalomnak. Magát az egyletet pedig jellemzőleg *Crusade of Rescue-nak*, azaz megszabadító szerzetes hadjáratnak nevezik, s valóban végez legalább is olyan hasznos és kegyeletes munkát, amilyent a szerzetes hadjáratok általában vettek célba.

Porosz jóakarát. A német pedagógiai lapok nagymegbotránkozással tárgyalják a következő esetet. A *Hümmlingi* kerületben, amelynek élén egy *landrath* áll, s ez a hivatal körülbelül a mi főispánunkénak felel meg, hetek óta összeültek a helyi iskolaszékek, s a legtöbb közülük megállapította, hogy a tanítók fizetését és korpótlékát megfelelőleg emeli. Eddig ezer márka volt a fizetésük és száz-húszer a korpótlékuk. De minthogy sok község állami segítségre szorul, az új népoktatási terheket, amelyek abból a fizetésemelesből állanak elő, nagyrészt a porosz kincstárnak kell viselnie. Ez a körülmény nem tetszett a *landrath*nak, aki végre is a kormány és a kincstár érdekeit képviseli; tehát bizalmas levelet intézett a helyi tanfelügyelőkhez, akik legnagyobbbrészt evangélikus lelkészek, s ebben fölszólította őket, hogy addig ne tartsanak olyan fizetés-fölemelő iskolaszéki üléseket, mert ezeken ő akar elnökölni személyesen. Azok a lapok most egyértelműleg kárhozzatják azt a sze-

melyes elnöklést, amelynek szerintük nines más célja, mint hogy a landrath a maga tekintélyével állja útját azoknak az emeléseknek. Ebben pedig ismét Poroszország atyai szeretetének bizonyítékát látják a tanítók iránt, s hozzáteszik ezeket: Nem lehet esodalkozni a fölött, ha a porosz király-ság keleti részéből mind szivesebben mennek át a tanítók a Rajna vidékére és Westfaliába. Ehhez meg mi jegyezzük meg: ezeket a porosz tartományokat legnagyobb részt katolikusok lakják, akik egész Poroszországban legfényesebben fizetik tanítóikat. Azok a lapok végül azt is fölemlítik, hogy, úgy látszik, a porosz kormány a tanítók boron akarja megtakarítani azt, amit újabban tanítókepezdek alapítására áldoz. Nehány év óta egymás után létesít ilyen intézeteket, s azt hiszi, hogy ezzel az egy intézkedéssel útját állja a megdöbbentően mutató tanítóhiánynak; holott ugyanakkor a dolgok Poroszországban, hogy sem a régi, sem az új kepezdek egyáltalán ninesenek túltöltve, sőt gazdagon akad bennük hely a tanítójelöltek számára, mert ezek inkább szerény, kis hivatalú keresnek, mintsem hogy mint tanítók nyomorogjanak.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A «Pacsá-Nagykapornak esperesi kerületék róm. kath. tanítóegyesülete» ézevi közgyűlését április hó 27-én Nagykapornakon az iskolahelyiségben tartja, melyre az egyesületi rendes és pártoló tagjai, valamint a nagyérdemű tanügybarátok tisztelettel meghívataak. Targysorozat: 1. 9 órákor megtartandó szentmise után a gyűlés megnyitása. 2. A múlt közgyűlés jegyzőkönyvének fölolvasása és hitelesítése. 3. Az egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület központi bizottság által kitűzött tanügyi tétéleknek a kör tagjai általi kidolgozása. 4. Gyakorlati tanítások a helybeli tankötelesekkel: a) Gnanil István tanító a fononimikai módszerről fog előadást tartani. b) Boda Hermin szentpéteruri tanító pedig a tizedestörtet fogja ismertetni. 5. a) Szita Boldizsár nagykapornaki kántortanító a szocializmusról, b) Herboldy Géza zalaapáti kántortanító pedig általa választott tanügyi tétélről tart fölolvasást. 6. A folyó év június hóban Veszpremben megtartandó egyházmegyei tanítóegyesületi közgyűlésre küldendő két képviselőnek választása. 7. A pénztár megvizsgálása. 8. A «Gondviselés» c. alap és a tagsági díjaknak beszédése. 9. Esetleges indítványok. — A tárgysorozat fontosságára való tekintettel teljes számmal megjelenést kérve, vagyok kiváló tisztelettel Szentpéterur, 1905. évi április hó 16-án. *Boda Gyula* egy. elnök.

Meghívó. A somlyóvidéki róm. kath. tanítóegyesület (Deveces-Városiödi Kör) tavaszi közgyűlését ez évben kivételesen május hó 11-én fogja megtartani Devecesben a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A múlt éles jegyzőkönyvének fölolvasása és hitelesítése. 3. Elnöki előterjesztések. 4. A pénztáros számadása. 5. Próbatanítást tartanak: Czuczay Ede, Kató József és Acs János e. tagok s fölolvasást: Balogh József. 6. Indítványok. A kör tagjait a közgyűlésre tisztelettel meghívom. Kisjenő, 1905. ápril 16. *Ober János* elnök.

Meghívó. A csiki róm. kath. tanítóegyesület felsíki főkörének 1905. évi május hó 4-én Csíkszentmihályon a róm. kath. iskola helyiségében tartandó tavaszi rendes, egyben jubiláló gyűlésére az igen tisztelt tag urakat és tanügybarátokat ez uton is tisztelettel meghívom. Targysorozat: 1. Délelött 9 órákor Veni Sancte. 2. Fél 10 órákor kezdődőleg gyakorlati tanítást tartanak: a) Bartis Lajos kántortanító az I. v. II. osztályban tetszése szerint választott tárgyból, b) Kristó Domokos tanító az V. osz-

tályban a földrajzból. 3. Elnöki megnyitó Bartis Lajos kántortanító 50 éves tanítói működéséről. 4. Elnöki előterjesztések. 5. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének fölolvasása. 6. Szaval: Gernardi Anna karefalvi tanító. 7. Felolvas: Ambrus Ferenc madarasi kántortanító. 8. A rendes időben bejelentett indítványok tárgyalása. 9. A jövő gyűlés helyének és tárgysorozatának megállapítása. 10. A tanítások zártkörű bírálata Csíkszentdomokos. 1905. évi április hó 15-én *Babály Benjámín* elnök.

Meghívó. A veszprémidéki róm. kath. tanítóköri igen t. tagjait tisztelettel meghívom a f. é. május hó 11-én Lepsényben tartandó tavaszi közgyűlésre. Targysorozat: 1. Fél 9 órákor szentmise. 2. Fél 10 órákor Szabó Sándor lepsényi tanító gyakorlati tanítása a tizedes törtek ismeretéről. 3. Sorédi József veszprémi tanító gyakorlati előadása a fononimika köréből. 4. Vinkler Márton várpalotai tanító gyakorlati előadása a fonográfól. 5. A kath. tanító iskolai és társadalmi tevékenysége s anyagi helyzete. Előadó: Rusznyák Ferenc hajmáskéri tanító. 6. Elnök jelentése az együleti s a f. év június 27-én tartandó egyházmegyei nagygyűléssel kapcsolatban ügyekről. 7. A pénztáros és a könyvtáros jelentése. 8. Két képviselő választása a nagygyűlésre. 9. Az őszi közgyűlés munkarendjének megállapítása. 10. Indítványok. Felkérem az igen t. tagtársakat, hogy a Gondviselés-intézeti, ügyszintén a kör tagsági díjakat — a hátralékokkal együtt — lefizetni sziveskedjenek. Veszprém, 1905. ápril hó 17-én. *Gubicza Lajos* vil. elnök.

Meghívó. A Ságvár-Karád egyh. ker. róm. kath. nép-tanítóegyesület rendes tavaszi közgyűlését f. év május hó 16-án Faluszemesen a róm. kath. elemi népiskolában fogja megtartani, melyre az egyesületi rendes, tiszteletbeli, pártoló tagjai s a nagyérdemű tanügybarátok tisztelettel meghívataak. Targysorozat: 1. Reggeli fél 9 órákor szentmisét fognak a kör tagjai hallgatni. 2. A gyűlés elnöki megnyitóval veszi kezdetét. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének fölolvasása és hitelesítése. 4. Tindler Béla zichi osztálytanító gyakorlati tanítást tart. 5. Galambos István s-kiliti osztálytanító szabadon választott tételből fölolvasást tart. 6. A folyó év június hóban Veszpremben tartandó közgyűlésre kitűzött tárgysorozat 7—8. pontjai alá felvett tétélek, a kidolgozásra fejszólítottak által fölolvastatnak s letárgyalatnak. 7. Ugyancsak a Veszpremben tartandó képviselői közgyűlésre küldendő képviselő megválasztása. 8. Elnöki jelentések. 9. Egyesületi pénztárunk megvizsgálása. 10. Indítványok, dolgozatok kitűzése s a jövő gyűlés helyének megállapítása. S-Kiliti, 1905. április hó 17. *Telki István* egyes. elnök.

VEGYESEK.

Az allami tanítók gyűlése. Az allami tanítók országos egyesülete tagjai április hó 19-én d. e. 9 órákor Pestvármegye székházának tanácstermében (Vármegyház-uteza) évi rendes közgyűlést tartottak. A tárgysorozat főbb pontjai: Bartha Pál előadása: «Népnevelés és a szövetezeti eszme» címmel. A fizetésrendezési ügyben előterjesztést tett Havas Pál: — a nyugdíj-rendezés ügyében Mihály Ferenc, Nagy László «A gyermekrajzok és a gyermek értelmi fejlődése», Farkas Sándor «Tudományos folyóirat a tanítók továbbképzése szolgálatában» címmel tartottak előadást.

Országos Magyar Katholikus Iskolaegyesület. A Katholikus Tanügyi Tanács legutóbb tartott ülésében egy bizottságot küldött ki, az Országos Magyar Katholikus Iskolaegyesület alapszabályainak végleges megállapítására. A kiküldött bizottság Csávolszky József püspök — elnöklésével ápr. 19-én délelött ülészet a Szent-István-Társulat kistermében, amelyen részt vettek: Ember Károly lovag, v. elnök, dr. Zelliger Vilmos pápai káplán, Geregy József szerk., Gyórfly János iskolagazgató és Augustin Imre jegyző. Csávolszky püspök a megnyitóban ama óhajának adott kifejezést, hogy az alapszabálytervezetben erősen kidomborodó decentralizáció talán széttagolná a működést és megoszlatná a szemlemi és anyagi erőket s azért kívánatosnak tartja az egyesület administralásának a cél-

szerszég keretében leendő centralizálását. A bizottság a tervezet részleteinek megvitatásánál az elnöki óhajást mint célszerű intézkedést figyelembe vette. A tervezetet Ember Károly előadó terjesztette elő, melyen csekélyebb módosításokat eszközölt a bizottság. Az egyesület székhelye: Budapest. Pecsétje: Szent Gellért képe. «Országos Magyar Katholikus Iskolaegyesület 1905.» körirattal. Fővédnök az uralkodóház egy tagja, védnökök a nm. püspöki kar tagjai. A rendes tagok évenként legalább 1 koronát, vagy egyszerre 25 koronát fizetnek. Az egyesület egyházmegyei körökre lesz fősztva, ebben lesznek a plébániai csoportok, melynek vezetői kisebb részletekben is elfogadhatják tagsági díjakat, hogy így az egyesület a nép rétegeiben minél jobban elterjedhessen. A központi vezetőség 48 tagból fog állani s ennek fele Budapestről választatik. Ez a vezetőség kebeléből választ elnököt, tisztkart, igazgatóságot, magát a központi vezetőséget pedig a közgyűlés választja. Gerely indítványára központi választmányt acceptált a bizottság s ez választ egy ügyvezető igazgatóságot. Az alapító tagsági díj 400 korona. A közp. választmány dísztagokat is választhat. Pártfogó tagok egyszerre vagy részletekben 100 koronát fizetnek. Mindezen tagok részére az igazgatóság díszokmányt állít ki. Pártoló tagság 25 korona. E nagy horderejű egyesület célja tisztán kulturális és így kizár köréből minden politikai irányzatot: feladata a keresztény magyar nemzet népnevelésének előmozdítása, iskolák alapítása és segélyezése, valamint a keresztény műveltség terjesztése az iskolában és családban. A bizottság az alakuló gyűlésre meghívókat és aláírási ivatek küld szét. Az egyesület ideiglenes pénztárosává Gerely Józsefet, az «Egyházi Közlöny» szerkesztőjét kérte föl. Lakik: Budapest. Eszterházy-utca 3. Ide küldendők az egyesület céljaira szánt adományok is.

Adomány. A Szent-István-Társulat a csapori római katolikus elemi iskola szegénysorsú tanulóinak több olvasó- és falitáblát és könyvet adományozott. Az iskolaszék elnöke, Paulmann János dr. ezért köszönetét fejezi ki.

Gyermekrajz-kiállítás. A minap nyílt meg Kolozsvárott a gyermekrajz-kiállítás, amelynek sikere valóban meglepő, bárcsak a kolozsvári és környékbeli gyermekek rajzát öleli föl három csoportban, kilenc osztályban. Az első csoportban a régi rajzoktató metódus eredménye van osztályonként feltüntetve. A második csoportban a szülők, tanárok és tanítók által összegyűjtött ösztönszerű rajzokat foglalja magában, külön osztályozva az egyes kolozsvári iskolák szerint. E csoportban van egy nyolceves, Kolbenheyer László nevű gyermek több, mint száz darabot meghaladó gyűjteménye. A harmadik csoportban az új rajzoktató módszer eredményét látjuk, amelyek szemlélet után készültek. Ugyancsak ide vannak beosztva Györgyi Kálmán fővárosi rajzszakfelügyelőnek a budapesti elemi iskolákból összegyűjtött rajzai.

Pályázat kántori állásra. A tanács ma a görög katolikus kántori állásra pályázatot hirdetett. A kántor fizetése 1200 korona, lakáspénze 600 korona.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Szombathelyi egyházmegye.

Kisköcsi róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom: Tandíj 120 kor., uraságtól 100 kor., 20 p. mérő rozs 120 kor., 10 hold föld és rét 270 kor., két bécsi öl tüzifa 40 kor., sertéstartás 10 kor., államszegély 140 kor., stóla 6 kor., lélekpénz 12 kor., temetőfü 10 kor. Szabad lakás kerttel együtt. Pályázati határidő május 21. Kérvények Káldra (Vasm.) plébániahivatalhoz küldendők. 152 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Zalaudvarnokon osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése 840 korona, egy butoros szoba. Kérvé-

nyek teljesen felszerelve főt. *Schneller Jenő* isksz. elnök-höz Zalaszentgrótra apr. 25-ig küldendők. Tanítja az I-II. osztályt s az ismétlő-órákat. Tankötelesek száma 80. Állását május 1-ére foglalja el. *Wendler Viktor* isksz. jegyző. 155 1-1

Kemencére öt elemiskolás úrigyermek mellé német nyelv és zongorában jártas nevelőnő kerestetik azonnali belépésre: fizetés: kölcsönös megállapodás szerint. Okmányokkal felszerelt ajánlatok G. I. Kemence (Hont m.) küldendők. 153 1-1

24 dallamos és csinos praeludium

mind új!

utalványon rendelve csak 1.50 kor. utánvételel rendelés 55 fillérrel többbe kerül.

Szeged 6. ZÁMBÓ KÁROLY r. k. kántor

141 3-4

Boldogult **CSIMA ISTVÁN**

főkántor országszerte ismeretes kitűnő összeállítású

ÉNEKKÖNYVE

250 válogatott gyászmiséket tartalmazó

mélyen lezállított áron (4 iri helyett 2 iri 50 kr.-ért) kapható az elhunyt özvegyénél, Kiskunfélegyházán.

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

világosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a **Szentsír lovagja**, a **Ferencz József-rend lovagja**.

A párisi és bécsi világkiállításokon stb. helyről kitüntetve.

Legelőcsőbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legyomasu csőrendszerint (pneumatikai) tartós, nemes hangu orgonákat szállit. 30 év óta «S» orgonákat szállított. Mindenféle orgonajavításokat eshangolásokat a legmersekeltebb árban es elismeretes pontossággal teljesit. Orgona jókárban tartalasa mersekeltebb árban elvállaltatik. Tervezetek es rajzok kivanatra díjtalanul.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent imakönyvek. Legalkalmasabb bérmaajándékok.

Ifjusági imakönyvek:

Vitafossági gyakorlatok. Imádságok és egyházi ének a római kath. ifjuság számára. Az esztergomi egyházi-hatóság engedelmével. Második átdolgozott kiadás. Irta <i>Tokorny László</i> . Vaszonkötésben 2.—	Kis Lelki Manna. Imádságos és énekeskönyv a legkisebb tanulók számára. Második kiadás. Irta <i>Türkóczy Béla</i> . Kötve 24.—
Finomabban vaszonkötésben 3.—	Lelki Manna. Imádságos és énekeskönyv a keresztény katolikus ifjuság számára. 35. kiadás. Irta <i>Türkóczy Béla</i> . Kötve 70.—
Börkötésben 4.—	Vaszonkötésben 1.—
Vitafosság könyve. Imák és ének a kath. ifjuság számára. Az esztergomi egyházi-hatóság engedelmével. Kötve 60.—	Börkötésben aranyfémekkel 1,60.—
Vaszonkötésben vörösmetszéssel 80.—	Lelki Manna. Bogisich hangjegyeivel. Vaszonkötésben 1.—
Vaszonkötésben aranyfémekkel 1.—	Fekete börkötésben 2.—
Gonzágnai szent Alajos. Az ifjuság példaképe és védőszentje. Élete és követése. A hat vasárnapra ajtófosság és imádságok. Az esztergomi egyházi fők. em. Irta <i>Papencsöld Gáspár</i> . Kötve 50.—	Chagrinbörkötésben 2,60.—
Gyónási könyvecske. Katolikus gyermekek számára. Irta <i>Dr. Dreher Tibor</i> . Az esztergomi főhatóság engedelmével. Kötve 32.—	Venite Adoremus. Oktató és imádságoskönyv a kath. ifjuság számára. Egy címképpel. Irta <i>Lány László</i> . Vaszonkötésben 2.—
Jézus és a jó gyermekek. Oktatókönyv a- dülő gyermekek számára. Az esztergomi egyházi főhatóság engedelmével. Kötve 1,20.—	Börkötésben vörösmetszéssel 3,20.—
	Börkötésben aranyfémekkel 4.—
	Chagrinbörkötésben 6.—

Imakönyvek felnőttek számára:

A keresztény apa. Modern társadalmunkban. Gondolatok keresztény apák számára. Imádságos könyvvel. Irta <i>Egger Agoston</i> . Fordította egy származégyházi áldozópap. Vaszonkötésben 2.—	Hitvalló. Katolikus imádságos könyv. A művelt férfiak részére. Vaszonkötésben 3.—
Börkötésben vörösmetszéssel 3,20.—	Börkötésben, vörösmetszéssel 4.—
Börkötésben aranyfémekkel 4.—	Börkötésben, aranyfémekkel 4,60.—
Chagrinbörkötésben 6.—	Chagrinbörkötésben, aranyfémekkel 6.—
Lengre börkötésben 9.—	Párnázott börkötésben 7.—
Párnázott finom börkötés, testelt díszítéssel 10.—	Finom salfián börkötésben 8.—
Extrásit börkötésben 10.—	Imádkozzál és dolgozzál. Imádságoskönyv munkások számára. Irta <i>Hahnkamp György</i> . Szép színes keppel, finom papíron, szép egész vaszonkötésben 1.—
A keresztény anya. Jóakaratú tanácsok keresztény anyák és érettebb női ifjuság számára. Imakönyvvel. Irta <i>Egger Agoston</i> . Fordította egy származégyházi áldozópap. Vaszonkötésben 2.—	Gömbölyített sarkú egész vaszonkötésben 1,50.—
Börkötésben vörösmetszéssel 3,20.—	Imák és intelmek a magyar kath. hadiak számára. Szent László keppével. Irta <i>Molnár Vil Bertalan</i> . Ara kötve 20.—
Börkötésben aranyfémekkel 4.—	Keresztény imádságoskönyv. Tizenhétédik kiadás. Irta <i>Pázmány Péter</i> . Fűzve 1,60.—
Chagrinbörkötésben 7.—	Vaszonkötésben 2,60.—
Lengre börkötésben 9.—	Börkötésben 3,60.—
Párnázott finom börkötésben 10.—	Chagrinbörkötésben 5.—
Extrásit börkötésben 10.—	Finom gömbölyített sarkú vaszonkötésben 8.—
Egypötven a szentek nyundokain. Peldaklam oktató imádságos- és énekeskönyv. Irta <i>Nagy Antal</i> . Fűzve 3.—	Aranyozott díszesü vaszonkötésben 8,50.—
Egész vaszonba kötve 4.—	Párnázott chagrinbörkötésben 11.—
Egész fekete bőrbé kötve 5.—	Salfián börkötésben, párnázott 15.—
Aranyozott tabladisszel, fenyezett vaszonkötésben 5,50.—	Keresztény imádságoskönyv. Újra átnevezés és bővítés, negyedrét, nagy betűkkel, igen szép papíron, tiszta nyomással, 5. szép keppel. Irta <i>Pázmány Péter</i> . Felbörkötésben vörösmetszéssel 6,40.—
Chagrinbörkötésben 6.—	Egész börkötésben vörösmetszéssel 8.—
Tompá sarkú egész díszes vaszonkötésben 7.—	Egész börkötésben aranyfémekkel 8,40.—
Igen finom vaszonköt. tompá sarkú lapokkal 8,50.—	
Párnázott börkötésben A. M. monogrammal 12.—	
Párnázott salfián börkötésben 16.—	
Elő szent Olvasó. Imádságos- és énekeskönyv az elő szent Olvasó-ról nevezett Maria-Társu- lat igazgatói- és tagjainak használatára. VII. kiadás. Kötve 40.—	

Megrendelhetők:

a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatalában

könyvkereskedésében

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2. sz.